

פרטי כל מס. ד/2

מישיבת ועדת העבודה

ביום ב', כא' בכסלו תש"י (12.12.49)

נוכחים חברי הועדה: היו"ר ע. גלובמן

ס. אונא
א. גולדראט
נ. הרפז
א. כהן
ח. כהן-סגורי
ח. לסדן
י. סרלין

מוזמנים: סר ברנסון - המנהל הכללי של משרד העבודה.
סר בר-ניב - היועץ המשפטי של משרד העבודה.

סדר - היום: חוקי עבודה.

הישיבה נפתחה בשעה 10.25.

היו"ר ע. גלובמן: אני פותח את הישיבה. בהתאם לבקשת חברי

הועדה, הזמנתי את המנהל הכללי של משרד

העבודה, סר ברנסון, ואת היועץ המשפטי של משרד העבודה, סר בר-ניב,

אשר ימסרו סקירה תמציתית בשטח חוקי עבודה. חשבנו לנכון, בטרם

שהחוקים יובאו לכנסת, ללמוד להכיר את הבעיה מקרוב, בכדי שנהיה

מוכנים יותר לדיון.

לפני שנעבור לסדר היום, אני רוצה למסור

לחברי הועדה כמה הודעות: בישיבה האחרונה נשמעה תלונה ספי שני

חברים, כי הגפוטרופוס על הרכוש הנטוש, מפלה לרעה חוגים מסוימים,

בעניני שכון. ראיתי חובה לעצמי לבוא עמו בדברים, והוא הודיע לי

שהוא מוכן למסור ביאורים לועדה עצמה, ומוכן גם להוסיף ביאורים בשטח

התעסוקה, עד כמה שענין זה נוגע לו. אלא, הוא בקט טאפנה קודם לכן אל

שר האוצר, לפי הפרוצדורה הקיימת. אני מציע שנזמין לישיבה הקרובה.

בנגוד לקונסטיטוציה, לפי דעתי, ובהתאם

להערת אחד מחברי הועדה, נודע לי כי ועדת הכספים עוסקת בעניני שכון,

חלוקתו, סדורו וכד'. באתי ברברים עם שרת העבודה, והיא עמדה לימיננו,

והיתה בדעה אחת אתנו שענין השכון צריך להתברר תחלה בוועדת העבודה. שלחתי מכתב רשמי ליו"ר ועדת הכספים, סר פנקס; אך מצב הדברים הוא כעת מגוחך מאד. ועדת הכספים קבלה סמכות מאת הכנסת לעסוק בעניינים אלה בסמכות הכנסת, היות ותקציב הפתוח הוא בידה. ע"י כך הגיעו ענייני השכון הפעם, אני מדבר על שכון הותיקים, לוועדת הכספים. אמרתי ליו"ר ועדת הכספים, כי לפי דעתי צריכה היתה לדון בענין זה ועדת העבודה עם שרת העבודה, לטמוע את ההצעות ולקבוע עמדות בטאלות שונות, ואח"כ למסור אסור או אי אסור לוועדת הכספים. יו"ר ועדת הכספים השיב לי תשובות שונות אשר לא נתקבלו על דעתי. בין השאר אמר שאטם בזה טר האוצר אשר הביא בפני ועדת הכספים את הענין.

עד כמה שידוע לי הביא יו"ר ועדת הכספים

את הענין בפני הועדה, אבל עדיין אינני יודע מה ההחלטה שנתקבלה שם. אני רוצה רק לבקש מכם רשות על כך, שאם לא נגיע לידי סכום, נביא את הדבר להכרעה בפני ועדת הכנסת.

האם החברים מתנגדים לדברי?

ס. אונא: אין מערערים על הדברים שנשמעו כאן.

נדמה לי שכל החברים מעודדים את היו"ר

שיפעל כדבריו. נוצר מצב בכנסת שכמה ועדות נטלס לעצמן את כל העניינים, וועדות אחרות אין להן במה לעסוק. אותה שאלה עומדת גם בפני ועדת הכלכלה. גזמנו את יו"ר ועדת הכנסת לישיבת ועדת הכלכלה, בכדי לברר באופן סופי איזה עניינים שייכים לכל ועדה.

א. גולדראט: הכנסת החליטה על סמכויות כל ועדה,

וענייני השכון נמצאים בסמכות ועדת

העבודה.

ח. למדן: לדעתי צריכה להיות פגישה של יו"רים,

בכדי לברר את ענין הסמכויות ואת

זמני הישיבות. ישנם חברים אשר מוזמנים להשתתף בכמה ישיבות בעת

אחת, וזה מקשה מאד על העבודה.

היו"ר ע. גלובמן: אני מצטער שלמרות הודעתי, לא מדיקים

הרבה מחברי הועדה. אני חושש שאצטרך

גם בענין זה לפנות ליו"ר ועדת הכנסת, או לפנות למפלגות שישדירו

את הענין.

אני מקבל על עצמי להפגיש את היו"רים

של כל הועדות.

אנו עוברים לסדר-היום. רשות הדבור

למר ברנסון.

אני רואה בישיבה זו הזדמנות להמטיח באותה

מר ברנסון:

סקירה על חוקי עבודה, אשר התחלנו בה

לפני מספר חדשים, כאשר הדברים היו עדיין בגדר דיונים מופשטים. כעת

נכנסנו למסלול של מעטה מסט, ואני מניח, כפי שהעיר יו"ר הועדה, כי

בזמן הקרוב ביותר יובאו החוקים הראשוניים לממשלה, ומטם לכנסת.

בתחלת דברי אני רוצה להעמיד את השאלה

אם בכלל- אם כי הקטר בין המטרד ובין חברי הועדה הוא רצוי מאד- דבר

זה הוא לגמרי בסדר מבחינה קונסטיתוציונית. מוטב שאתם, כועדה, תתנו

את דעתכם על השאלה הזו. סמכות הועדה היא, לדון בחוקים המועברים אליה

מן הכנסת, והחוקים שאנו עוסקים בהם עתה הם לעת עתה בגדר דיון בתוך

המטרד וגופי העזר הפועלים לידו. על כן, מה שנמסור כאן, ברור שאין

אלה דברים רשמיים שהועדה דנה בהם ומקבלת החלטות, כי הדברים עצמם

עוד טרם נקבעו באופן סופי, לעתים ע"י המטרד עצמו ובכלי המקרים ע"י

הממשלה.

בשעתו ספרתי לוועדה כי אנו עומדים למנות

ועדה מיעצת ליד מטרד העבודה, אשר תדון בראשונה בהצעות החוקים אשר

יוכנו ע"י המטרד עצמו. ועדה זו מונתה והחלה לפעול לפני כשלושה חדשים,

אם כי פרסומה נתאחר, ובא רק ב-30 בנובמבר 1949. הרכב הועדה הוא:

עבדכם כיו"ר, מר בר-ניב, -היועץ המשפטי של המטרד, מר זילביגר - מטעם

מטרד המטפטים, מר בקר ומר יודין - ב"כ של הועד הפועל של ההסתדרות,

מר חורין - ב"כ הסתדרות הפועלים החקלאית, מר רוזן - ב"כ התאחדות בעלי

תעסיה, ב"כ התאחדות האטרים, מר אלחנני - ב"כ לשכות המסחר, ושני

אנשים המופיעים ככלתי תלויים. הם מונו עפ"י בחירה אישית - עוד ברך

טירה וד"ר אבניאל.

תפקידי הועדה הוגדרו כדלקמן: לדון

בהצעות חוקי עבודה חדשים ובתקנות לחוקי העבודה הקיימים; לברוק אמנות

והסלצות בינלאומיות בעניני עבודה, ולהציע איזה מהם אפשר לתת לממשלה

לאטור ולהגשמה; לייעץ בכל ענין הנוגע לחוקי עבודה.

ועדה זו מקיימת את ישיבותיה בקביעות

אחת לשבוע, והספיקה כבר די הרבה במסך שלושה חדשי עבודתה. אנני חייב

להקדים ולומר שהיו השבות וערעורים על הרכב הועדה מצד כמה גורמים,

בעקר מצד הפועל המזרחי וטר התחברה. ע"י מו"ם מסרדי אתם, הגענו

לידי סדור. ב"כ שלהם מסתתפים בוועדות המטנה המספלות בחוקים מסוימים,

אשר להם יש ענין מיוחד בהם, הועדה פועלת באמצעות ועדות מטנה לכל

הצעת חוק. בוועדות המטנה הללו, מסתתפים לא רק הגורמים המסתתפים

בוועדה, אלא כמה גורמים שלפי דעת המסרד יכולים ללוועיל לעבודת הועדה.

הועדות אינן מורכבות על בסיס מפלגתי או עפ"י יחסי כוחות מפלגתיים,

אלא בעקר לפי הגורמים הכלכליים והסוציאליים הפועלים בשטח העבודה.

לדוגמא, בוועדת המטנה אשר טפלה בהצעת החוק לשעות עבודה ומנוחה,

שהוא אחד החוקים החשובים שבועתנו להביא לכנסת עוד במושב הזה, השתתפו

מלבד כל הגורמים המיוצגים בוועדה, נציג הסתדרות הפועל המזרחי, נציג

מסרד התחבורה, נציג מחלקת המנגנון של המססלה ונציג ארגון עובדי

המדינה. בהצעת החוק לארגון תעסוקה, אשר רק כעת גמרנו להכינו במסרד,

ועומדים להתחיל בדיון בו עוד השבוע, נשתף גם את ב"כ לשכות העבודה.

במסרד העבודה, הספקנו כבר לגמור את

הכנתם של ארבעה חוקים. אמנה אותם לפי סדר הכנתם ולא לפי סדר חשיבותם.

חוק אסור אפיה בלילה; חוק שעות עבודה ומנוחה; חוק ארגון תעסוקה; חוק

חופשה שנתית בשכר. בשורה ראשונה עומדים כעת להכנה: חוק עבודת ילדים;

חוק עבודת נשים; חוק הודעות על תאונות בעבודה ומחלות הנגרמות בעבודה.

ישנם עוד כמה דברים, אשר עדיין לא הגיעו לידי גבוש, ועדיין מוקדם

לדבר עליהם.

בזה סיימתי את פתיחתי, ואני מציע שטר

בר-ניב ימסור לכם בקוים כלליים את תכנם העקרי של החוקים שכבר הוכנו,

ובמזאים כעת או בגמר הדיון, או עומדים להיות מובאים לוועדה המיעצת.

היור"ע. גלובמן: לפני שנמשיך בדיון, אני רוצה לקדם

בברכה את מר סרלין שחזר לעבודה.

ח. למדן: ברצוני לדעת את גורל חוק לשכות העבודה.

מר ברנסון: חוק לשכות העבודה הוא במלים אחרות:

חוק ארגון התעסוקה.

ח. לסדן:

בשתיים מיטיבות הועדה העליתי הצעת חוק המחייב החזקת חצרנים לשם תעסוקת נכים וקטינים. ברצוני לדעת אם המשרד עסק בטאלה זו. אם התשובה תהיה שלילית, ייתכן שאחפש דרך אחרת להביא זאת כהצעת חוק.

ח. בהן-מגורי:

מר ברנסון מנה את הגורמים המסתתפים בוועדה המיעצת. לא שמעתי את שם הסתדרות העובדים הלאומיים. האם אינה גורם כלכלי חשוב בישוב, האם אינה מייצגת את העובדים?

מר ברנסון:

משרד העבודה פועל בנוגע לתעסוקת נכים. בקשנו רשות להכין הצעת חוק בנוסח זה. הדבר אינו קל ביותר, לאחר שהכנסת כבר קבלה חוק תעסוקת נכים, וגם הוצאו כללים בנוסח זה.

ח. לסדן:

כונתי היא כפולה: חוק זה חשוב גם מטעמים סניטריים וגם מטעמי תעסוקת נשים וגברים למעלה מגיל העבודה, וגם נכים.

מר ברנסון:

אשר לשאלת תעסוקת קטינים ונכים, מטפלים בה עד כה לא בדרך של חוק, אלא באמצעים אדמיניסטרטיביים באמצעות הלשכות. לא ידוע לי על הצעת חוק כדי לכופף על אנשים להעסיק חצרנים בזמן שאינם רוצים לעשות זאת. אשר לנציגות הסתדרות העובדים הלאומיים,

אמרתי כבר בתחלת דברי: לא קבענו את הרכב הועדה לפי חלוקה פוליטית

ולא מקצועית; זוהי ועדה מיעצת ליד משרד העבודה, והדברים מוחלטים באופן סופי ע"י שרת העבודה. אנו רואים בהסתדרות הכללית של העובדים העברים, נציג של כלל מעמד הפועלים, ולא נוכל להכנס בחשבונות בין הארגונים השונים של הפועלים. כאשר אנו נותנים נציגות להתאחדות בעלי-התעסיה, יטנם בעלי תעסיה רבים אשר אינם מתוועדים בה. אנו מחפשים את הסוסדות הרפרזנטטיביים ביותר במדינה, של כל אותם הגורמים אשר צריך לתת להם נציגות, ורואים את ההסתדרות הכללית כמייצגת במדה מספיקה את האינטרסים של כלל העובדים במדינה.

זוהי ועדה מיעצת לשר, והוא ראוי לבחור

לו את האנשים אשר יעצו לו בעניני עבודה. בבחירת האנשים הוא בחר

כמוסדות הללו, עפ"י אותו קו שהסברתי אותו קודם לכן. במדה שפנו גורמים אחרים ובקשו לשתפם, החלטנו לגבי חוקים מסוימים, לתת להם נציגות, בוועדת המטבה.

ח. למדן: מה גורל חוק הפצויים? לי נראה שענין

הפצויים הוא כעת יותר נוהג מאשר חוק.

החוק המגן על העובד למתן פצויים, איננו. החוטאים להכינון

א. גולדראט: אם ההנחה היסודית היא שכל שר בוחר

לעצמו את יועציו, אין לחלוק על כך;

אבל אם שמעתי כאן שיש ענין של ארגונים רפרזנטטיביים, זה חורג כבר מגדר בחירה אישית. בענין ארגוני העובדים יש לנהוג לפי כלל מסוים:

רוב ומעוט. אבל אין הגיון בדבר שמפני שיש ארגון גדול ביותר, לא מגיעה נציגות לארגון קטן יותר. משרד העבודה יכול לייעץ לכלל המעוטים שיסתפו פעולה ביניהם, אבל להוציא לגמרי את כל ארגוני המעוטים, אין זה נכון, ואנו חולקים על הנחה זו, ומבקשים ממנהל משרד העבודה שיביא את הדבר לתשומת לב שרת העבודה.

מר ברנסון: אשר לפצויי פטורים, כרוכים בשאלה זו

ארבה ענינים גדולים ומקיפים הנמצאים

כעת בדיון בוועדה בין משרדית להכנת תכנית לבטוח סוציאלי.

לעת עתה לא יאיינו ענין זה בסמכות

הועדה. כפי שהזכרתי קודם לכן, הועדה היא מיעצת לחוקי עבודה, מבלי להכנס כעת לתיאוריות בשטח זה, התפתח המוסד של פצויי פטורים בארץ, בזמן שלא היה כל בסחון בעבודה, בזמן שלא היו בכלל סדורים לגבי נשים וזקנים. כל הדברים הללו יבואו על סדרם, ואי אפשר לתלוש את ענין הפצויים מתוכם, ולהעמידו כעצן בפני עצמו. הוא מסולג בתוך כל מערכת הבטוח הסוציאלי של העובדים.

אשר לנציגות בוועדה, אנו גורסים כי

הסתדרות העובדים הכללית המיצגת 70-80% מכלל העובדים המאורגנים במדינה, היא די מוסמכת כדי להביע את דעת העובדים באותן השאלות הנוגעות להם. אין כאן ענין של נציגות רוב ומעוט, כי הדברים הנדונים אינם על רקע זה.

חוזק מזה ישנה השאלה העקדית, שזוהי ועדה

מיעצת לשר, והשר רשאי לנהוג כפי שהוא מוצא לנכון בנדרון בחירת יועצים.

היו"ר ע. גלובסון: ברצוני להעיר כמה הערות קצרות. לשאלת
 מר ברנסון על אופן הדיון אצלנו כעניני

חוקים, אענה כי אלו היה מסדר העבודה מציע לנו שנדון בחוק לפני שהוא
 מובא לכנסת, היינו מתנגדים לכך מתוך שמירה על זכויות הכנסת. אלא
 כונתנו היתה, שמכיון שהחוקים הם מאד רציניים וחמורים, מוטב שבטעם
 עליהם, לפני שיובאו לכנסת, וזה יועיל לאפקטיביות של עבודתנו.
 אין זה אומר שכאשר יופיעו החוקים בכנסת, לא תוצענה הצעות חדשות
 מצדנו, או חברים^{לא} יציעו תקנות שאינם מציעים אותם כעת.

לגבי המעוטים ברצוני להגיד, כי וכוח

מעין זה, בצורה הרבה יותר חמורה, התפתח בוועדת העבודה כאשר הוחלט על
 חוק החיילים המסוחררים. נקבעה אז תקנה שארגון העובדים הרפרזנטטיבי
 ביותר וארגון נותני העבודה הרפרזנטטיבי ביותר הם המיוצגים. אם היו
 הולכים בדרך אחרת, היו רק מפצלים את הענין וזה לא היה מביא כל תועלת.

לגבי חוק הפצויים, אני חושב שטוב עושה

מסדר העבודה שרוצה לכלול אותו בבטוח הסוציאלי.

נ. הרפז: ארגון התעסוקה הוא ענין אקטואלי וחשוב,
 ולדעתי צריך להקדימו ככל האפשר.

מר בר-ניב: בתחלת המוטב הזה של הכנסת, הודיע ראש
 הממשלה על כמה חוקי עבודה שהממשלה תביא

בפני הכנסת. אני שמח שארבעה מהחוקים האלה נבחרו מבחינת המסדר, והיינו
 למעשה יכולים כבר להביאם בפני הממשלה על סנת שיועברו לכנסת. אנו
 רואים ברכה רבה בעבודת הועדה המיעצת, אם כי זה גורם לעכוב מה בעבודה.

אמסור בקוים כלליים על החוקים שהוכנו,

בין שאושרו בוועדה, ובין שהועדה עובדת או תתחיל לעבוד עליהם, אקח את
 החוקים לפי סדר ההתקדמות בהכנתם, ולא לפי סדר חטיבותם.

חוק טעות עבודה ומנוחה: השאלה הראשונה

המתעוררת בקשר לחוק זה היא היקפו. ישנן שתי שטות בקשר לחוק טעות
 העבודה. שיטה אחת נוהגת לחוקק חוקים מיוחדים לענפים טובים, ואז נסקפת
 תמיד הסכנה בוקא בענפים המגורים ביותר לא יהיה חוק. אנו החלטנו
 ללכת בדרך השנייה, אם כי היא קשה הרבה יותר. מבחינה זאת תהיה ישראל

אחת המדינות המעטות בעולם שתכנה את כל צבור העובדים בחוק עות העבודה ומנוחה. אכן הנוחן מצלנו לא תהיה ענף או עבודה, אלא אם אדם נקרא "עובד" לפי המושגים הכלליים של חוקי עבודה.

המסגרת היא כללית, וזה מה שמציין את

החוק. כמובן שהכלליות הזאת מחייבת גמישות רבה בעצם נטוח החוק, על כן פה ויש הוא מקבל ערך כמעט מסגרותי. ישנם סוגי עובדים המוצאים בכלל מהחוק, במקום להכריז על מי חל החוק. האנשים המוצאים הם אנשים העובדים בתפקידים הנהלתיים, שאי אפשר לדעת מתי הם עובדים, יושבים בישיבות וכו'. סוג שני של אנשים, הם אותם האנשים שאין כל אפשרות פיקוח על שעות עבודתם, והם חפשיים בסדור השעות. למשל, מי לאוסף פרסומים, סוכן בטוח וכו'. לא נוכל להסיל את החוק על אנשים אלה. פרט להסתיגות זו, החוק חל גם על כל עובדי המדינה, ובהתאמות מיוחדות הנובעות מהצרכים של שירותים חיוניים ביותר.

אטסור כעת על ההוראות המסדיאליות של

החוק. חוק זה קובע שלשה דברים: שעות עבודה ליום, שעות עבודה לשבוע, הפסקות תוך יום העבודה והפסקות לשם מנוחה שבועית. שעות העבודה ליום הן 8, שעות העבודה לשבוע הן 47. ביום לפני חג ולפני שבת, יהיה יום העבודה 7 שעות, וכן בעבודת לילה.

אנו מוכרחים לקבוע אפשרות של התאמת

החוק לענפים מיוחדים. על כן, יהיה ראוי הסר לקבוע בתקנות לאחר התייעלות עם נציגי עובדים ומעבידים, יום יותר קצר בעבודת המחייבות מאסך מיוחד או מסכנות את הבריאות. גם כיום ישנן כבר עבודות שבהן נהוג יום עבודה יותר קצר מסבות אלה.

המסיה הנניה האטטרית, היא לקבוע יום

עבודה ארוך יותר. אם נקח עבודות טטוימות בחקלאות בעונות מסוימות, ישנה שאלה של ושרכת יום העבודה, מבלי להכנס לאלת התשלום בעדי יום עבודה ארוך יותר. זוהי שאלה שהאגוד המקצועי יצטרך למצוא את פתרונה. אפשרות אחרונה היא, הסכם קולקטיבי

ל קביעת סדורים מיוחדים, למשל, שבוע עבודה של 5 ימים. יש אפשרות של הסדר כזה מבלי שיהיה צורך לשנות את החוק. זהו חוק יסודי, וה מדלנו לנטחו בצורה נוכל להתאימו למסבות מבלי צטרך לשנותו בכל פעם.

החוק מחייב הפסקה של 3/4 שעה לפחות

תוך יום עבודה, אם העבודה היא של 6 שעות או יותר, נוסף לזה מחייב החוק חצי שעה לפחות רצופה, על מנת שאפשר יהיה לאכול ארוחה שלמה ולנוח. ההפסקה אינה בכללת כללית בעבודת העובד, היא תהיה על חשבון העובד. לעומת זאת, הפסקות לצדדיות של מטפר רגעים תהיינה על חשבון המעביד.

הוראה חשובה היא חובת המנוחה בין יום

עבודה למנוחה. אנו אוסרים על עבודת לילה במסגרות יותר שבוע אחד בשלהי שבועות. גם בטוח זה יוכל הטר לקבוע תקנות בהתייעצות עם ארגונים שונים.

הסוג הסליטי של הוראות בחוק זה נוגעות

למנוחה שבועות. קבענו מנוחה של 36 שעות רצופות, זאת אוסרת מיום שישי אחר הצהריים עד יום ראשון בבקר. ביחס ליהודי יהיה יום המנוחה שבת, ומי שאינו יהודי יוכל לבחור את היום החופשי שלו. היות וישנן עבודות שאי אפשר להפסיקן למשך 36 שעות, כגון תחבורה עירונית, יש אפשרות לקצר את החופש על ידי תקנות ל-26 שעות.

החוק אוסר עבודה מחוץ למסגרת שהוא קובע.

הוא אוסר לעבוד שעות נוספות כהנחה יסודית, ואוסר לעבוד במנוחה הנובעת ישנם מקרים מסוימים שבהם מותר יהיה לעבוד שעות נוספות, וגם ביום המנוחה הנובעת, או בחלק מסנה. סוג אחד מן המקרים האלה הוא הסוג שהאפשרות לעבוד בתנת בחלק החוק עצמו. למשל, בגדר מכוניות ומכרזים לתקן, או ישנה עבודה דחופה במיוחד. אבל שעות נוספות מותר לעבוד רק יום אחד, ולמחרת יש צורך לקבל רשות מהמפקד ולהודיע לו על כך. אותו דבר במקרי תאונה. סוג שני של מקרים בהם מותר עבודה נוספית, כולל את העבודות שיש לקבל היתר להן. הטר רטאי להתיר עבודה בשעות נוספות במקרים מיוחדים. מטפר השעות הנוספות מוגבל בחוק, וגם הטר אינו רטאי להתיר יותר. במקרים שהחוק אינו קובע את הטכניום, מוכרח הטר לעשות זאת בהיתר מיוחד שינתן על ידו. בקטר למנוחה שבועית, ישנם מפעלים שאי אפשר להפסיק בהם את העבודה, כמו מפעלי אספקה, מים, בריאות ושידוריים חיוניים. במקרים כאלה, אפשר להתיר עבודה בהתאיגות מסוימת.

הפצוי עבור שעות נוספות הוא תשלום

מיוחד שהחוק קובע רק את המניום, שעה ורבע של תשלום על כל שעת עבודה.

סכום זה ניתן בטעמים הראשונות, בשעות שאחרי כן ניתן הסכום של שעה וחצי על כל שעה. במקרה של עבודה במנוחה השבועית, אפשר יהיה לתת במקום תשלום מיוחד, פצוי מנוחה מוגדלת. מי שעובד בשבת, יקבל יום וחצי מנוחה כפצוי.

אלה הן ההוראות היסודיות של החוק,

ולא אכנס לפרטים אחרים. אזכיר רק בהזדמנות זו שקבלת החוק תאפשר לנו להסליף על קיום של אמצעות של ארגון העבודה הבינלאומי. החוק הראשון מודה עם האמנה הראשונה מבין 98 האמנות, בקשר לשעות עבודה בתעסיה. ונוכל על ידי קבלת החוק שלנו לאשר את האמנה השניה בדבר עבודה במסחר ובמשרדים, ואת האמנה השלישית בדבר מנוחה שבועית בתעסיה.

ח. למדן: החוק הזה אינו מבין על האטה העובדות.

כאשר יובא החוק בנוגע לעבודת אשה,

על יוחלט אסור עבודת לילה לאשה, בזה אין לי ספק. חוק זה ידחוק את העובדות מן העבודה. אני יכולה לתת את דוגמת הסוללות באריג, אשר ודאי תפוטרה, כי הסוללים לא יוכלו לעבוד בלילה מבלי הפסקה.

לדעתי יש צורך לפרט את ענין העבודות

העובתיות.

האם התייעצו עם רופאים בקשר לעבודת

מ. אונא:

לילה של שבוע בשלמה שבועות?

האם לא היה בוועדה דיון בנוגע לחופשת

א. גולדראס:

חצי יום בשבוע?

בקשר לשאלת הגב' לטדן, ענין עבודת

מר בר-ניב:

נשים שייך לחוק שהזכרתי, חוק עבודת נשים.

יתכן שהוא יובא לכנסת עוד בתקופת המושב הזה. ידוע לנו שאלה זו מכבירה מאד על העסקת אנשים, כי אם מתירים עבודת לילה זה פוגע בבריאות, ואם אוסרים, הן מוצאות מן העבודה. זוהי סוגיה קשה מאד, למרות האמנות הבינלאומיות, הולכות בכיוון של אסור עבודת לילה על נשים.

לשאלתו של מר אונא, אענה כי יש לנו יועץ

רפואי במסדר; אנלי המיעצת אתו והוא עמד על כך שבתנאי הארץ לא רצוי לקבוע תקופת עבודה לילה מסוימת. חוץ מזה, שבוע תוך שלושה שבועות, מזדהה גם עם עבודת שלוש משמרות. שאלת החופשה של חצי יום נוסף, בדונה בוועדה המיעצת. הובאה בפנינו בקשה שנתמכה ע"י נציגי הפועל הסזרחי בוועדה, ולמעשה, מבחינה עקרונית, לא היו בוועדה מתנגדים להצעה זו, אבל למעשה לא ראתה הוועדה כל אפשרות למלא אחרי בקשה זו סלבה פשוטה: ההצעה היתה חצי יום עבודה נוסף מבלי להוריד את 47 השעות. התוצאה היתה צריכה להיות הגדלת שעות העבודה בימים אחרים עד 9 שעות עבודה. בטקולים מעשיים אלה החליטה הוועדה שהיא רואה בעין יפה חצי יום מנוחה נוסף לשם קיום כל מיני צרכים, אבל כל עוד קיים שבוע עבודה של 47 שעות, אין אפשרות להגשים את העקרון הזה.

ח. כהן-סגורני: האם הוועדה לקחה בחשבון, בשעה שקבעה שמונה שעות עבודה ביום, ששעות עבודה אלה אינן יכולות להספיק למשפחות גדולות ומסכפלות בילדים, והמפרנס צריך לעבוד שעות נוספות ככדי לכלכל את בני ביתו?

מר בר-ניב: שאלה זו התעוררה בוועדה כמה פעמים, אבל נתנה לה תשובה פשוטה: החוק מדבר על שמירת בריאות העובד. במדה ששכר העבודה אינו מספיק - הרי זה ענין של האגוד המקצועי לדאוג לכך שהשכר של שמונה שעות יאפשר קיום החוק. אעבור לחוק החופשה הנתית בשכר. חוק זה נמצא עכשיו בדיון בוועדת המשנה, הוא חל על כל העובדים, בלי לשים לב לדרך חשובה שכר העבודה. ההנחה היא, שלכל עובד תנתן חופשה של 14 יום בשכר בכל שנה. הכונה היא ל-12 ימי עבודה. ימי החג החלים תוך תקופת החופשה, אינם בכללים בחופשה. העובדים שתקופת עבודתם קצרה משנה, ומאטים ימי עבודה דינם כשנה, יקבלו את חופשתם ביחס למאטים יום אלה. עובדים יומיים דינם כדין עובדים חדשיים. בדעתנו להקטין ככל האפשר את ההפרש בין העובדים. זה גם יעזוק בקבלת קביעות לעובדים. החוק לא נכנס לדירוג החופשה לפי הותק; זה ענין לאגוד המקצועי.

הקוטי הוא ביחס לעובדים נורדיים. ביחס לאנטיים אלה, אין דרך אחרת מאשר פתרון שיבוא במקום חופשה. כלומר, פדיון חופשה. עובד שמקבל את שכרו על בסיס יומי, ועבד פחות מ-75 יום, רצופים אצל אותו מעביד, מטלמים לו מקרן בטוח עם הפסקת העבודה, 4% מהשכר. קרי בטוח חייבת להיות מאושרת, וזה דורש תנאים מסוימים: מינימום של חברים, אפשרות לקבוע תקנון שנותרים לעובד, שבזכותו שלמו את המגיע לו, ופקוח בקטר לאופן השמוש בכספים. במדה שאין עדיין קרנות, יהיה חוק זה גורם מעודד ומדרבן להקמת קרנות, כי לא כל סוגי העובדים נכנסים לקרנות הבטוח הקיימות. הודות לחוק זה, יוכלו ליצור מסגרות נפרדות.

בקטר לתשלום, אדם צריך לקבל מה שהיה מקבל לו היה עובד. אנו רואים את החוק לא בזכותו של העובד בלבד, כי אם גם כזכותו. העובד מוכרח לקבל את החופשה. אם מישהו עובד בזמן חופשתו, הוא מפסיד את התשלום המגיע לו בעד ימים אלה. החוק אוסר לצרף יחד במסך כמה שנים חופשות שנתיות. גם כאן ישנה אפשרות של סטייה במדה מסוימת.

נ. הרפז: איך אפשר להבטיח שפועל העובד בכל פעם

במקום אחר, יקח את החופשה. הרי יש לו

תקופות מסוימות שהוא אינו עובד בכלל.

מר בר-ניב: הזכרתי כבר את המונח: "פדיון חופשה";

עובד כזה |^{אינו} מקבל חופשה, אלא פדיון

חופשה.

אני עובר לחוק ארגון התעסוקה. חוק זה נקרא כך מפני שבמרוצת הזמן אנחנו מקוים לראות בו כלי הרבה יותר רחב מאשר לשכות העבודה גרידא, ויהיה צורך לשם זה בפעולות קוננות הקטורות בתעסוקה או בהכשרה מקצועית ובעיות כח אדם. תפקידים אלה אינם קונקרטיים בחוק, אבל המסגרת נתנת ע"י כך, התפקיד הקונקרטי הוא: חלוקת עבודה בין דורשיה, ואספקת עובדים למעבידים.

בחוק זה קיים שרות לשכות העבודה כגוף

משפטי שנתן לפקוח השר. תהיה מועצה ארצית ומזכירות ארצית; אלה הם הגופים המרכזיים. דרך הקמתה של המועצה הארצית תקבע בתקנות, והמזכירות

תבחר ע"י המועצה הארצית. היא הגוף המבצע של השירות בהיקף הזה. המזכירות הארצית היא בערך מה שנקרא עכשיו: מרכז לשכות העבודה. גם המועצה וגם המזכירות יוכלו לפעול באמצעות ועדות שונות אשר ייבחרו בהתאם לתקנון. התקנון יהיה למעשה החומר היסודי שלפיו יפעל השירות בפעולתו היום יומית. התקנון יוכן ע"י המועצה הארצית של השרות, באשור השר, ושם תהיינה כל ההוראות הנוגעות לתור, לרסום, להעברה, ולכל הסכניקה הקטורה בפעולת השרות. יהיה תקנון בימים אשר יאפשר לנו להפעיל את כל השירות קרוב מאד לקבלת החוק. זוהי הצמרת של שרות לשכות העבודה.

בחוק נקבע שסטנדרטסוים של לשכות מוכרזות | וזכוז כלשכות | עבודה | לפי החוק גם בלשכת עבודה יהיו מועצה ומזכירות. החוק הוא גמיש מאד בשאלת היקף הלשכה.

אשר להיקף סמכות הלשכה, אנו מבחינים

בין עבודות לעבודות. במקצוע מסוים תהיה ההזדקקות ללשכה חובה, ובמקצועות מסוימים - רשות. למשל: פועלי בנין - חובה; מהנדסים - רשות. יתחשבו במצב הענף ובכושר הפעולה של שדומה ללשכות. באותם המקצועות שבהם ההזדקקות היא חובה, היא מוטלת גם על ועובד וגם על המעביד.

פרק בפני עצמו נוגע לקביעת הדרגה

המקצועות. עד היום נהוג שהאגוד המקצועי קובע את הדרגות. היות וזהו גורם חשוב גם מבחינת המעביד וגם מבחינת המעבינה, קובע החוק ללכת בדרך של שלושה נציגים: נציג העובדים, נציג המעביד ונציג הממשלה. ועדה משולשת זו תצטרך להסליץ על מתן תעודה מקצועית; היא אינה מוכרחה להזדקק לבחינות, בחינה היא רק אחת הדרכים. ענין תעודות מקצוע הוא רשות. כל פועל יכול לדרוש תעודה כזו. הוא יזדקק לה בעקר באותם המקרים שהוא הולך ללשכה בפעם הראשונה.

לתקופת ביניים של שנה קבענו, כי מי

שכבר עובד במקצוע מסוים, לא יצטרך מיד להוכיח את הכשרתו המקצועית, אלא תוך שנה הוא יוכל להשיג את התעודה.

פרק אחרון נוגע לסוג של לשכות אשר אינו

נפוץ ביותר בארץ; אלה הן לשכות פרטיות למטרות רווח. תהיה רשות לקיים לשכות כאלה במקרים שהן עוסקות במקצועות אשר הלשכה הכללית אינה

עוסקת בהם; כמובן שהעריוף טעון אשור. סוג לטכות שאין מסרתן רוח, מותר לפי החוק, בתנאי שלא תספלנה בעבודות שיט בהן חובת השדקקות ללטכה. יהיה פקוח על הלטכות, ואסור לגבות יותר מההוצאות.

ח. למדן: לדעתי כל מעביד צריך להודיע על קבלת

עובד, ללטכת העבודה. זה חשוב מפחינת

מס ההכנסה ומבחינת שמירת עבודה מאורגנת, ובחוק עצמו לא נוכל להסתלט

על כך. גלובמן: כן, אבל זה לא נכון.

היו"ר ע. גלובמן: כיצד יט בדעתכם להסתלט על כל אותם

המקצועות אשר הם כעת כמעט "הפקד"?

אני מתכוון לבעלי מלאכה, למשל: סיידים וכד'. זה כולל גם עבודת מטק בית.

מר בר-ניב: במדה שהמדובר בעבודות שההזדקקות

בהן ללטכה היא חובה, אי אפשר לקבוע

שכל אדם אשר קבל עובד מחוץ ללטכה יודיע על כך. אבל נאמר בחוק

שהזקוק לעובד חייב להודיע, ואי ההודעה היא עברה.

מר ברנסון: המעביד חייב לקבל את העובד אך ורק

באמצעות הלטכה, ע"י אשור בכתב. אז יהיה

אפשרי פקוח.

ח. למדן: אם תהיה תקנה המחייבת רטום כל העובדים

היוצאים על סמך מפקד, עם אזהרה שחייבים

להודיע על כל עובד, תהיה בזה תועלת גדולה לעצם ארגון הענפים ואלה.

מר ברנסון: דבר זה אפשר לעשות מבלי כל קשר עם החוק.

מר בר-ניב: בקשר עם חוק אפיה בלילה, אין לי מה למסור.

היו"ר ע. גלובמן: אני מודה לה' ברנסון ובר-ניב על

הסקירות שנתנו לנו, ומקוה שבעת הבאת

החוקים, הם ישתפו אתנו פעולה מקביעות.

ח. כהן-מגורי: האם נוכל לקבל העתק מפורט של החוקים?

היו"ר ע. גלובמן:

דבר זה הוא בלתי אפשרי. חברי ועדת העבודה יראו את החוק כאשר יובא לכנסת.

א. כהן:

בדצמבר לשאל את היו"ר כמה נעסוק בשבוע הבא? שרת העבודה רמזה בובריה שלטעם

לא רק עבודות צבוריות והעסקת מובטלים שייכים למסגרת העבודה, אלא גם ענייני תעסוקה במובן הכלכלי של העניין. ענין זה נכבד מאד מפחינת ארגון עובדים ומשיכתם למקומות חדשים וכד'. אני חושב שצריך לבקש מב"כ מסגרת העבודה שיביאו לפנינו סקירה מקיפה בעניינים אלה.

ב. הרפז:

מתי נדון על הבטוח העממי?

ח. למדן:

מתי יובא לפנינו ענין מקום החיילים?

היו"ר ע. גלובמן:

שרת העבודה הודיעה שהיא עושה הכל כדי להביא את תכניתה החדשה לקראת הסנה

הבאה; זה כולל שכונ ותעסוקה. אני מקבל על עצמי להעיר את תשומת לבך כי אנו מעוניינים לקבל סקירה על תכניתה אשר אינה נוגעת רק לעבודות צבוריות, אלא לשאלת התעסוקה בכללה. אם יהיה צורך לקבל את עזרת השר למסחר ותעסוקה, נחליט על כך אם קבלת הסקירה.

אנחנו ענין מקום החיילים, אני רואה זאת

כדבר דחוף ביותר, ולדעתי יש צורך להקדים את הדיון לסקירת שרת העבודה.

מר ברנסון:

הזכרתי שקיימת ועדה בינ-מסרדית המעבדת

תכנית ללסוח סוציאלי, והיא טרם גמרה את

עבודתה. אנו מקווים שהיא תגמור את עבודתה בחדש דצמבר, או לכל המאוחר

בחדש ינואר, ואז אפשר יהיה למסור לוועדת העבודה פרטים, מבלי לדרון

בתכנית לגופה.

היו"ר ע. גלובמן:

אם לא תתקיימה ישיבות בשבוע הבא, אני

מציע שננצל את הזמן לסיור בגליל אשר

החלטנו עליו לפני כמה שבועות. מכיון שלא אוכל להתקשר עם כל חברי

הועדה, אני מבקש לטות להתקשר עם הגב' למדן ומר א. כהן, בכדי

לקבוע את היזם. אודיע על כך לחברים שני ימים לפני הסיור.